

A Budapest – Budafoki Református Egyházközség

2008. február

A Biblia éve

2008 a Biblia éve. Mostanában sokszor fog a szemünk elé kerülni valamilyen műsor, előadás keretében maga a Biblia, világa, kulturális jelentősége. Mi reformátusok büszkén mutatunk rá Károli Gáspárra, Misztótfalusra, esetleg előkerülnek a régi képes családi Bibliák, olykor a családi krónikák is még a XX. század elejéről. Némelyek féltve őrzött kincse egy-egy kevésbé ismert fordítás: pl. Ravasz újszövetség fordítása, vagy Kecskeméti fordítása Erdélyből, régebbi, vagy újabb magyarázatos kiadások. Ide kapcsolódnak a különböző magyarázatok, kommentárok. Természetesen a nagy részük tudományos igényű, de nagyon sok született kifejezetten az érdeklődők, tanulni vágyók számára. Ez az irodalom olyan gazdag, hogy nem is lehet felmérni, hiszen az ókortól napjainkig tart. Az újabb időkre jellemző, hogy a szegényes magyar nyelvű irodalmunk végre gazdagodni kezd. Számos alapművet lefordítottak és megjelentettek. Ezek egy része szintén szaknyelven íródott, másik fele azonban mindenki számára elérhető, és ugyanakkor megfelelő színvonalat képvisel. Nagy irodalma van a különféle traktátusoknak, kegyességi irodalomnak is. Komoly feladatot teljesítettek a nyugati atyafiak, amikor küldték, hozták a szellemileg is elzárt országokba ezeket a kiadványokat. Van tehát bőven mindegyik bibliai könyvhöz magyarázat, vannak fogalmi szótárak, kortörténetek, lexikonok és hittankönyvek és van egy nagy tömeg kiadó, szerző, ismert nevek, kipróbált kiadók és teljesen ismeretlen saját kiadású, díszes, drága technikával készült vallási tárgyú könyvek mérhetetlen mennyisége. Hogyan lehet ebben eligazodni?

Először is: jó, ha figyelünk a kiadóra. Van néhány könyvkiadó, amelyeknek a neve garancia arra nézve, hogy félre vezető irodalmat nem ad ki, pl.: Kálvin kiadó, Harmat kiadó, vagy az evangélikus kiadású könyvek, a nagy katolikus kiadók, és az igényes világi kiadók, mint pl. az Osiris. A bibliai tudományok területén kiváltképpen együtt munkálkodnak az egyházak. A sok ismeretlen, először megjelenő név megítélésében tehát irányadó a kiadó neve. A könyvek ma már nagyon drágák. Ezért is érdemes megfontoltan vásárolni, csak megbízható vélemények alapján. Ebben segítenek nekünk a könyvismertetések, amelyeket ezek a kiadók rendszeresen elküldenek, de a legfontosabb szerep a gyülekezeti könyvterjesztőknek jut. Ők állnak kapcsolatban számos egyházi kiadóval, figyelik a kiadványokat, megrendelik a könyveket és egyben tanácsadással is szolgálnak. Egy-egy gyülekezet arculatához jelentősen hozzájárul a könyvterjesztése, annak irányultsága, minősége. A mi gyülekezetünkben kiugróan jó a könyvterjesztés, mind a mennyiség, mind a minőség tekintetében. Amikor ezt hálás szívvel elfogadjuk, legyen a szemünk előtt: azért van könyvterjesztésünk, hogy a Biblia évében különösen is éljünk vele, olvassunk, vásároljunk a Szentírással, hit és erkölcs kérdéseivel foglalkozó könyveket, napi áhítathoz írott kiadványokat.

Épüljünk mindezek által, és legyen ott a szívünkben: hogy lesz e a XXI. században bibliaolvasó nemzedék, az most dől el. Ahogyan mi foglalkozunk vele, úgy fognak ők is. Lehet, hogy az Írás körül több lesz az elektronika, más lesz a rögzítés, terjesztés módja, sőt az olvasásé is. Ezek a lehetőségek már itt vannak. A tartalma, az üzenete nem fog változni, a Biblia marad az élet könyve. Szeretnénk, hogy unokáink megismerjék és éljék, hogy miről beszél Jézus, amikor ezt mondja: „több az élet” Szeretnénk, hogy el ne veszítsék ennek a többnek a megtalálásához vezető utat egy olyan formálódó világban, amelyik a profiton kívül nem ismer se Istent, se embert. Kezükbe kell adni a Bibliát. Ehhez járulhat hozzá az egyházak, gyülekezetek közös akarata 2008-ban, a Biblia évében.

Nagy Péter

„Naponta olvassuk az írásokat és megtapasztaljuk a lelki éhséget, mígnem Isten táplálékkal ajándékoz meg és megelégtíti lelki éhségünket.”

Órigenész

Az első teljes magyar bibliafordítások

Az első teljes magyar nyelvű bibliafordításra 1590-ig vágni kellett. Bár ez sem volt egyetlen ember műve, neve véglegesen összefonódott a nagy gönci református esperes, Károli Gáspár alakjával, aki a fordítás és a nyomtatás munkálatait szervezte és összefogta. Károli egy 18. századi méltatója szerint – „kora legkiválóbb magyar bölcsésze, nyelv- és hittudósa; hívei közt Isten igéjének legékesebb hirdetője” volt.

Meglehető módon a munka mindössze három év alatt készült el, ami felveti annak a lehetőségét, hogy Károlinak már korábban kész volt egy „nyersfordítása”, amelyet munkatársaival csupán átdolgozott és finomított. Kétségtelen, hogy ifjúkori történelembölcsészeti tanulmányában, az 1563-ban kiadott „Két könyvben” már számtalan bibliai idézettel támasztja alá érvelését, s bár ezek az idézetek nem egyeznek teljesen a későbbi Vizsolyi Biblia fordítási megoldásaival, nem is állnak távol azoktól. A bibliakiadás Előjáró beszédében Károli beszámol arról, hogy a fordítás munkaközösségben készült (a munkatársak névtelenségben maradtak), s komoly kutatómunka előzte meg. Igyekeztek felhasználni nemcsak az addig elkészült magyar nyelvű bibliafordításokat, de valamennyi kortárs latin fordítást is, így Vatablus, Pagninus, Sebastian Münster és Tremellius műveit és természetesen a Vulgátát: „Akik ez előtt valami részt fordítottak a Bibliában, azokat is nem utáltuk meg, hanem megtekintettük.”

Az egyes bibliai fejezetek elé Károli rövid összefoglalást illesztett, „hogy amit keres az olvasó, hamarabb megtalálja. Holott valami nehézség volt egy igében, azt megmagyaráztam.” A 16. század legkiválóbb és legnagyobb hatású irodalmi alkotása mindazonáltal nem maradhatott volna fenn és nem kerülhetett volna nyomdába, majd pedig az olvasók kezébe, ha nem akadnak olyan főúri pártfogói, mint Rákóczi Zsigmond egri kapitány, Báthori István országbíró, Homonnai Dru-

geth István főispán vagy Mágócsi Gáspár gyulai kapitány, akiknek az akkori körülmények között (a három részre szakadt Magyarországon) nemcsak anyagilag kellett támogatni a vállalkozást, de alkalmasint fegyverrel megvédeni is. A fordítás ugyan Göncön folyt, de a nyomtatás munkálatait kilenc emberrel és három nyomdagépen Mantskovit Bálint, a kiváló lengyel tipográfus vezette Vizsolyban (innen a fordítás elnevezése).

Károli Lutherhez hasonlóan még a bővebb öszökvetségi kánon könyveit is lefordította (deuterokanonikus könyvek), sőt néhány apokrifus

írást is. Ezeket a szent könyvekkel egyenértékűnek ugyan nem tekintett, de olvasásra és lelki épülésre hasznosnak tartott műveket később, a 16. századi szövegkiadások szerkesztői már kihagyták, hiszen ez is egyik ismerve lett a katolikusoktól való elkülönülésnek.

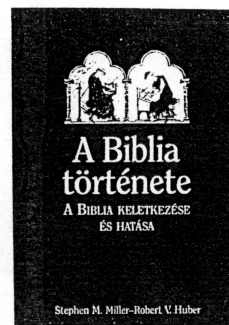
A szerény fordító elnézést kér a jövődől olvasóktól műve esetleges hibáiért: „...ha valahol a fordításban tévedtem és az célt nem találtam, azt ne tulajdonítsák vakmerőségemnek, hanem az én gyarlóságomnak...” A Vizsolyi Biblia sajtóhibáit és fordítási tévedéseit később is a legkiválóbb magyar teológusok (Szenci Molnár Albert, Misztótfalusi Kis Miklós, Szatmárnémeti Pap István és mások) dolgozták át, ezáltal is megőrizve a kiváló mű színvonalát. Legutoljára – már a Brit és Külföldi Bibliatársulat kezdeményezésére – 1908-ban végezték el a Károli Biblia revízióját. A magyar protestánsok többsége ma is ebben a formájában ismeri és olvassa a Szentírást.

Károli nyelvezetéről, fordításának egyedülálló lendületességéről, erejéről és szépségéről könyvtárnyi irodalom szól. A legnagyobb magyar költők és írók nyertek ihletet belőle, elég ha csak Arany János, Ady Endre vagy Németh László nevét említjük. Utóbbi így vall erről: „Tagadhatatlan, hogy Balassi lírája mellett a protestáns biblia-

fordítás a tizenhatodik század legjelentősebb magyar irodalmi alkotása. A magyar nyelv nagy és szerencsés iskolája volt ez a könyv. (...) nemcsak Isten magyarba ültetett igéje, de egy változatos és kimeríthetetlen antológia indult útnak az eldugott Vizsolyból, hogy mind mélyebbre ereszkedjék tudósok, urak és a nép rétegeibe. (...) A református magyar népben éppúgy benne van a Biblia, mint a kenyér, amelyet eszik, s mint a szőlő, amelyet kapál. Ebben mosakodott és ebben ünnepelet...” A magyar köznyelv is olyan kifejezésekkel, szállóigékkel gazdagodott Károli fordítása nyomán, mint „nyakra-főre”, „nem szeretem napok”, „más szemében meglátja a szálkát, a magában nem látja a gerendát”, „viszket a fültük”, „verd meg a pástort, elszéled a nyáj” vagy „zengő érc és pengő cimbalom”.

Érdeemes egy hosszabb részt is idézni ebből a fordításból: „És lőn, hogy mikor áldozatot tőtt volna az Elcanáh, az Peninnának az ő feleségének, és mind az ő fiainak és leáninak részeket megadgya vala. Az Annának pedig csak egy részt ad vala, az szép falatot, mivelhogy Annát igen szereti vala, de az Úr az ő méhét bezárította vala. Igen bosszonttya vala pedig az Annát az ő irigy gazdasszony társa is, és haraga indította vala, buszítván hogy az Úr bezárította volna az ő méhét...” (1Sám 1,4-6).

Részlet „A Biblia története” c. könyvből

Stephen M. Miller és Robert V. Huber könyve a Biblia létrejöttének és a történelemre gyakorolt hatásának lenyűgöző összefoglalása. Megtudhatjuk belőle, hogyan született az Ó- és az Újszövetség, hogyan formálódott a teljes Biblia. Hogyan készültek a papiruszra írt szövegekből illusztrált kódexek, majd nyomtatott bibliák, s hogyan terjedt el az egész világon.

Amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj!

(gondnoki beszámoló)

Máté 12, 34-35. „...Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj. A jó ember jó kincséből hoz elő jót, a gonosz ember gonosz kincséből hoz elő gonoszt.”

Az adventi időszakban számoltam be utoljára a gyülekezet életéről. Az azóta eltelt két hónap a Feltámadott Krisztus megszületésének ünnepére való várakozás, az ünnep megélése majd az újévi és a farsangi vigasságok jegyében telt. A következő hetet pedig már az első böjti vasárnapon kezdjük. Isten megtapasztalt szeretete iránti hálát élhetett át gyülekeztünk közössége az elmúlt év bennünket érintő ajándékaiért. Jó lenne, ha ez a hála meggyökerezne a szívünkben és hétköznapjainkban, mindennapi beszélgetéseinkben „szájunkon át is ez csordulna ki”.

Az **örbottyáni szeretetotthon Barnabás csoportja** volt a vendégünk december 9-én a vasárnapi istentisztelet keretében. Műsorukon keresztül is megtapasztalhattuk, hogy testileg és szellemileg sérült emberek is milyen öröme és hálaadásra képesek Isten felé. Köszönjük Szabó Kata diakónus szervező munkáját és a gyülekezet neki segítő tagjainak szeretetét.

December 11-én, kedden került sor a **Budafoki esték** előadássorozat 2007-es utolsó eseményére „Advent az egyházzene-történetben” címmel Papp Anette - gyülekezetünk tagja - és Bubnó Tamás előadásával, ifj Hafenschér Károly moderálásával. Mindenki nagy örömmel vett részt ezen a közös énekléssel fűszerezett alkalmon. Várjuk ötleteiket, javaslatokat további témákra és előadókra 2008-ban.

December 14-én, pénteken volt a **Halacska Református Óvoda** karácsonyi ünnepélye templomunkban. A mintegy 160 gyermeket befogadó óvoda gyermek és szülői létszáma kinőtte a vasárnapi istentisztelet kereteit. Emellett fontosnak tartjuk, hogy a teljes gyülekezet közössége is találkozhatson velük, ezért továbbra is hívjuk és várjuk az óvodával közvetlen kapcsolatban még/már nem lévő gyülekezeti tagokat is a hasonló alkalmakra. A közelmúltban, február 1-én volt az óvoda most már hagyományosnak tekinthető szülői bálja, ahol az óvoda dolgozói és a szülők is színvonalas műsorral, vetélkedőkkel, finom étkekkel kedveskedtek egymásnak, amit jól egészített ki a változatos nyereménykínálattal hozó tombola. A program 17.30-tól majdnem éjfélig tartott.

December 16-án, vasárnap délután tartottuk a **Nyugdíjasok karácsonyi** alkalmát. Közel negyven testvérünkkel alkottunk asztalközösséget. Szabó Kata diakónus szervezésében a lelkészek, a presbiterek és Juhász Balázs szolgáltak műsorszámokkal. December 22-én Beckert Norbert hitoktató-segédlelkész szervezésében zajlott a **Gyermek- és szegény-missziós karácsonyi** ünnepély. A teli templomban a gyermekek műsorát az Invocatio Musicalis együttes koncertje követte, melynek egyik meghatározó zenésze, Naszádi Gábor gyülekezetünk tagja.

A 2007-es év karácsonyi ünnepköre úgy alakult, hogy 23-a vasárnapra esett, így egymást követő négy napon öt istentiszteletre is sor került. 23-án, vasárnap gyülekezetünk tagja, Topolánszky Ákos, református lelkészi képesítéssel rendelkező drogterápiás szakember prédikált. Szenteste 15 és 23 órakor vezető lelkészünk, Nagy Péter szolgált. Karácsony első napján Dr. Szűcs Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora hirdette az ígét a templomot megtöltő gyülekezet előtt. Karácsony másodnapján pedig beosztott lelkészünk, Papp-Tóth Viola adta át Isten üzenetét a szívüket megnyitó híveknek.

A 2008-as év első napján örömmel jelenthettük a gyülekezetnek, hogy az elmúlt évben a korábbiakhoz hasonlóan a keresztelek száma csaknem elérte a temetésekét (50 körül ingadozik) és az esküvők száma is 20 körül maradt. Kérünk mindenkit, hogy bátorítsák ismerőseiket, rokonaikat Isten áldásának elfogadására ezeken a rendkívüli alkalmakon. A presbitérium január 27-én fogadta el az idei évben érvényes választói névjegyzéket, ami továbbra is közel 400 nevet tartalmaz.

Csúszós-jeges szombat estén (január 5) volt az idei év első **zsoltáros istentisztelete**, ami azonban nem vette el az ünneplő gyülekezet kedvét. Február 2-án került sor az idei második alkalomra. A márciusi vespera böjti alkalom lesz a hónap első napján 18 órakor. Papp Anette szervező és a közreműködő zeneakadémiai hallgatók kiemelkedő lelki és zenei élmény esélyét teremtik meg mindannyiunk számára. Éljük ezzel a lehetőséggel!

Az idei ökumenikus imahéten január 24-27 között a budafoki evangélikus, baptista és református gyülekezetek valamint a felsővárosi (Pannónia utcai) római katolikus közösség tagjai és lelkészei vettek részt. Örömteli, hogy a római katolikus templom megtelt az ünnepi alkalomból. A protestáns gyülekezetek tagjainak a buzgósága azonban sajnos korlátozott volt, ami átgondolást igényel. Különösen annak fényében,

hogy a történelmi keresztyén egyházak együtt hirdették meg az idei évet a **Biblia Éve** jegyében.

A látogató presbitereknek és sok gyülekezeti tagnak is maradandó lelki élményt jelentett a felújítást anyagilag támogató családoknak ajándékozott **emléklap** kapcsán megvalósult találkozás és beszélgetés. Néhány támogatónkhoz adminisztratív okokból csak az idei évben jutunk majd el.

Február 17-én a **Lónyay utcai Református Gimnázium** diákjai látogatnak hozzánk Balássy László vezetésével. Támogassuk adományainkkal az iskola szolgálatát!

Kérjük a testvéreket, hogy hordozzák imádságban a **presbitérium és a gyülekezeti munkatársak** február 22-24-i hétvégéjét, ahol Istennek az idei évre számunkra adott tervét keressük és a szolgálatok kereteit tervezzük majd. Köszönjük, ha előtte és utána is megosztják velünk javaslataikat, gondolataikat. Fogadják szeretettel a 24-i istentiszteleten Csatai Viktóriát, aki gyülekezetünkben nőtt fel és jelenleg az érd-parkvárosi gyülekezet beosztott lelkésze.

Mostanában kezdjük az **adóbevallások**at készíteni. Ne felejtjük el saját 1%-unkat a Magyarországi Református Egyház (kód: 0066) és a Budafoki Református Keresztény Alapítvány (adószám: 18053931-1-43) számára felajánlani és másokat is erre buzdítani. A közegyháznak juttatott összeg az intézményei fenntartásán túlmenően a gyülekezetek rendkívüli kiadásait (pl. a mi tető-felújításunkat, óvodánk indítását, bővítését) fedezi, saját alapítványunk pedig gyülekezetünk és óvodánk szolgálatát támogatja.

A presbitérium nevében mindenkinek elmélyülést, a Feltámadás Ünnepeire való hálátelt, békés felkészülést kívánok. Beszámolómat a Biblia Évében különösen aktuális igével zárom:

Máté 10. 32-33.

„Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt.”

Budafok, 2008. február 9.

Testvéri köszöntéssel,
Németh Géza gondnok

Bemutatkozunk

A Halacska Református Óvodában ma már jelentős létszámú nevelői testület gondozza a rábizott kisgyermeket. Szeretnénk megismertetni őket a gyülekezet közösségével. Íme egy újabb bemutatkozás.

Csipak Viktória Katalin

1979. június 6-án születtem Budapesten. Az általános iskola elvégzése után a Bókay János Egészségügyi Szakközépiskola és Gimnáziumban érettségiztem, majd 2000-ben az ELTE óvoképző karán, 2006-ban pedig a tanítóképző karán szereztem diplomát.

Jelenleg édesanyámmal és bátyámmal élek a Leányka u. 5 szám alatti házban. Édesapám 7 éves koromban elhunyt, anya egyedül nevelt fel bennünket. Anyai nagyszüleim reformátusok, a biatorbágyi gyülekezet aktív tagjai. Budapesti rokonaim nem gyakorolják hitüket, így én sem hitben nevelkedtem. 16 évesen talált rám Isten és velem együtt édesanyámat is megszólította. Azóta közösen járunk az istentiszteletekre. Akkor még a VIII. kerületben laktunk és a Salétrom utcai templomba jártunk. A kerületbe költözésünk után egy fél évvel kezdtünk ide, a mi templomunkba járni. Akkor még Illés Dávid volt a lelkész. Ő keresztelt meg 2001. áprilisában, Húsvét hétfőjén. Kezdetben a frissen konfirmáltak csoportjába jártam, majd Illés Dávid lelkész távozása után a nagyifibe hívtak a fiatalok. Most Szabó Kata házi csoportjába tartozom. Ő hívta fel a figyelmemet arra, hogy a Halacska óvoda új dolgozókat keres. Az Úr, Nagy Péter lelkész úr, Margit és Kata segítségével kaphattam állást az oviban. Köszönöm szépen.

Csipak Viki

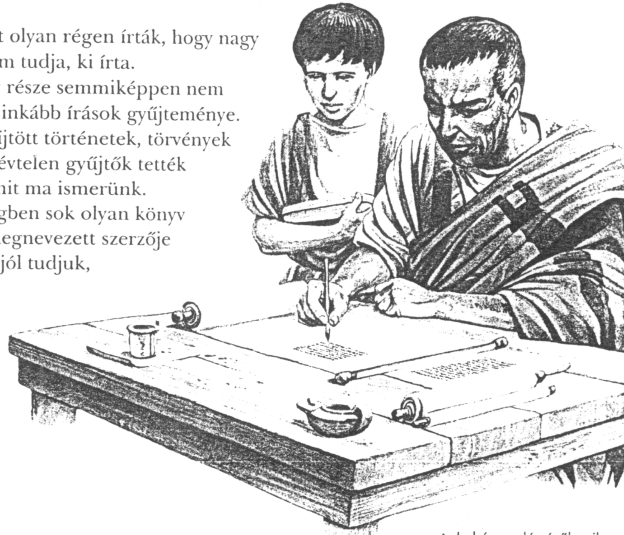
Sue Graves könyve a gyermekkel ismerteti meg a Biblia keletkezését, részeit, szerkezetét, szerzőit, szereplőit. A sok információ könnyebb megjegyzését a gazdag illusztrációs anyag is segíti. A következő két oldalon ebből a könyvből mutatunk be részletet

Kik írták a Bibliát?

A Biblia könyveit olyan régen írták, hogy nagy részéről senki sem tudja, ki írta.

A könyvek egy része semmiképpen nem egy szerző írása, inkább írások gyűjteménye. Vannak összegyűjtött történetek, törvények és zsoltárok. A névtelen gyűjtők tették a Bibliát azzá, amit ma ismerünk.

Az Újszövetségben sok olyan könyv van, amelynek megnevezett szerzője van. Kettőjükről jól tudjuk, hogy kik is ők.

LUKÁCS, A VÁNDOR RIPORTER

Egy Lukács nevezetű férfi, aki valószínűleg orvos volt, röviddel Jézus földi életének vége után vált Jézus követőjévé.

Más keresztyénnel időzött és együtt utazott Pállal, hogy Jézus üzenetét terjesszék távoli országokban. Ismereteit és tapasztalatait két könyvben írja le: az egyik könyv Jézusról szól, a másik pedig arról, hogy mi történt Jézus követőivel. Az első könyvet Lukács evangéliumának, a másodikikat Az Apostolok Cselekedeteinek hívják. Lukács ezt írja evangéliumának bevezetőjében:

Miután sokan vállalkoztak már arra, hogy tudósítsanak bennünket a közöttünk beteljesedett eseményekről... magam is jónak láttam, hogy miután eleitől kezdve mindennek pontosan utánajártam, sorjában megírjam azoknál neked, nagyrabecsült Teofilus (Lk 1,1-3).

▲ Lukács valószínűleg ilyen íróeszközöket használt.

PÁL, A KÜLDETÉS EMBERE

Pál, aki tanító volt, egy csodálatos látomás után vált Jézus követőjévé. Misszionárius lett és sokfelé utazott, hogy Jézusról és tanításairól beszéljen. Társaival levélben tartotta a kapcsolatot. Egyik levele a Bibliában így végződik:

„A köszöntést én, Pál, saját kezemmel írom: ez a hitelesítő jel minden levélmen, így írok. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!” (2Thessz 3,17-18).

◀ Pál eljuttatta leveleit az új keresztyénekhez, az új gyülekezetekhez. A képen a küldönc egy gazdag római hölgynek adja át a levelet, akinek nagy házában a gyülekezet találkozhat.

AZ IGAZI ÍRÓ

A keresztyének hiszik, hogy a Biblia könyveinek sok különböző szerzője azonos segítséget kapott: valamennyien Istentől kaptak ihletet az írásra.

Az Újszövetség nagy levélírója, Pál, ezt mondja:

„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített” (2Tim 3,16-17).

TUDDAD?

A Biblia sok könyvét nevezték el személyekről, még akkor is, ha nem az illető írta a könyvet.

A prófétai könyveket magukról a prófétákról nevezték el, de előfordul, hogy a követőik írták. Jó példa erre Ézsaiás könyve.

Más könyveket azért nevezték el egy bizonyos személyről, mert a könyv erről a személyről szól. Ilyen például Jónás vagy Dániel könyve.

Az Újszövetség leveleit vagy az írójukról, ilyen Júdás levele, vagy a címzeletről nevezik el, ilyenek például Pál Timóteusnak írott levelei.

Bibliai apróságok és furcsaságok

Egész könyveket írtak már a bibliai érdekességekről, furcsaságokról és a nyomdai hibákról. Íme, ezekből egy rövid gyűjtemény.

☛ Átlagos tempóban olvasva mintegy 100 óra alatt lehet hangosan felolvasni a Bibliát.

☛ A „Biblia” szó nincs benne a Bibliában. Ez a görög *biblos* szóból származik, a föníciai Biblosz város neve után – amely a könyvkészítéshez használt papirusztekercek készítésének helye volt. Idővel a *biblos* szó jelentése „könyv” lett. A Bibliát egyszerűen csak így ismerték: „A Könyv”.

☛ A legbotrányosabb nyomdahiba, amit valaha is olvashattak a Bibliában, a King James Version 1631-ben megjelent kiadásában szerepelt, 20 évvel azt követően, hogy elkészült a fordítás. Ez volt az a korszak, amikor sok ember megpróbált hozzászokni az új fordításhoz – és sokan voltak azok is, akik elutasították azt, ragaszkodva a régebbi, genfi Bibliához. A brit nyomdász kihagyott egy lényeges „ne” szót a hetedik parancsolatból. Ennek következtében a Biblia szerint Isten az embereket a paráználkodásra biztatja (2Móz 20,14). Ezt a kiadást Gonosz Bibliának vagy Paráznák Bibliájának nevezték el. Amikor felfedezték a hibát, Robert Barker nyomdászt 300 angol fontra büntették, ami komoly összegnek számított – egy 300 hektáros farmot lehetett vásárolni belőle abban az időben.

☛ A Biblia használata eskütételi ceremóniákon – bírósági tanúskodáskor vagy politikai hivatalbalépéskor – régi zsidó gyakorlatból (a szerződést kötő felek között) vált szokássá: „Isten lesz a tanú köztünk” (1Móz 31,50). A középkorban a keresztyének keresztet, Bibliát, vagy egy szent életű ember ereklyéjét tartva tettek esküt.

☛ A legrégebbi bibliai szövegrész az egyik holt-tengeri tekerccs töredéke, amelyet az izraeli Holt-tenger partjának közelében találtak. Kr. e. 225 körül íródott és az ószövetségi Sámuel könyvének egyik részletét tartalmazza.

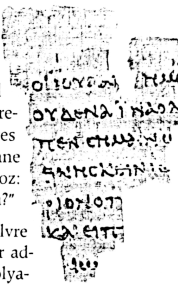
☛ A legrégebbi újszövetségi szöveg János evangéliumának egy darabkája. Kr. u. 125 táján írták – mintegy 30 évvel az eredeti után. Ez a töredék a Jn 18,31–33 egyes részeit tartalmazza, benne Pilátus kérdését Jézushoz: „Te vagy a zsidók királya?”

☛ A Bibliát több nyelvre fordították le és többször adták ki a történelem folyamán, mint bármely más könyvet.

A legtöbbször lefordított bibliai könyv a Márk evangéliuma. Valószínűleg azért, mert ez a legrövidebb, és mert a négy evangélium közül ez írja le legérdekesebben Jézus élet- és tanítástörténetét. Márk evangéliuma körülbelül 900 nyelven olvasható.

Az egész Bibliát vagy annak egyes részeit, körülbelül 1500 nyelvre fordították le. A Wycliffe-bibliafordítók szerint még mintegy 3000 nyelvre szükséges lefordítani, terveik szerint ezt a célt kell 2025-re elérni.

☛ Az angyalok a Bibliában nem énekelnek. Egyszer sem. Még Jézus születésekor sem, amikor angyalok seregei dicsőítik Istent ezt „mondva”: „Dicsőség a magasságban Istennek” (Lk 2,13–14).

Az Újszövetség legrégebbi fennmaradt szövege: a görög nyelven, Kr. u. 125 körül íródott János evangéliumának egy részlete.

Részlet „A Biblia története” c. könyvből

Rendszeres gyülekezeti alkalmak

Vasárnap:

- 9.00 Kórus
- 10.00 Istentisztelet, minden hónap első vasárnapján úrvacsora, minden hónap harmadik vasárnapján szeretetvendégség
- 16.00 Gimifi
- 18.00 Házi kör

Kedd

- 9.00 Baba-mama kör
- 18.00 Bibliaóra

Szerda

- 9.00 Kézimunka kör
- 10.00 Bibliaóra nyugdíjasoknak
- 18.00 Női bibliaóra (kéthetente)
- 19.30 Ádám-kör (kéthetente)

Csütörtök

- 8.00 Reggeli áhítat

Péntek

- 18.30 Konfirmációs óra
- 19.00 Dániel ifi

Szombat

- 10.00 Konfirmációs óra
- 18.00 Ézsaiás ifi

Budapest-Budafoki Református Egyházközség
1221 Budapest, Demjén István u. 2.
Telefon: 229 2278
E-levél: eklezsia.budafok@freemail.hu

Lelkipásztorok: Nagy Péter és Papp-Tóth Viola
Gondnok: Németh Géza
Hitoktató: Becker Norbert
Diakónus: Szabó Kata
Honlapunk: <http://www.bfokref.zsoltar.hu/>